

BOTERVIS OP Z'N WINTERBEST

Wie zegt dat winterduiken niet mooi is, heeft het echt mis. Juist in deze koude periode trekken veel vissen hun paaijkleed aan waarbij de je meest modieuze ontwerpen voorbij ziet komen. De botervis haalt voor de gelegenheid zijn zilveren jas met kanariegele accenten uit de kast.

HET MOET TOCH GEK LOPEN ALS DAAR GEEN VROUWTJE VOOR JE VALT!

Normaal zwem ik de botervis *Pholis gunnellus* zo voorbij. Maar in de late herfst is dat anders. De watertemperatuur wordt kouder en dan neemt hij zijn paaikleuren aan. Direct voor ons duikers het teken dat de winterperiode voor de deur staat. De slangachtige vis met zijn karakteristieke zwarte oogvlekken op de rug transformeert van een grauwig verschijning in een vrolijke kleurenpracht. De felle gele kleur overheerst bij zijn kop, kieuwvinnen en rugvin. Het moet toch gek lopen als daar geen vrouwtje voor je valt! Ik in ieder geval wel en hij heeft

volledig mijn aandacht want ik wil hem voor mijn lens krijgen. Maar dat valt nog niet mee. Dit komt mede omdat botervissen ons vaak te snel af zijn. Deze 25 centimeter grote bodemvissen vind je in ondiep water, maar schuilen graag tussen de oesters of kronkelen snel ergens onder. Ze blijven verstoppertje spelen en veel kansen krijg je als fotograaf niet. Maar met het paaigedrag is dat anders. Ze hebben totaal geen interesse in die vreemde duiker en blijven om elkaar heen dansen. Ik ben toeschouwer van een geweldige show en kan naar hartenlust fotograferen.

GUNSTIG JAARGETIJD

Maar waarom paaient zoveel vissen in de winter? De reden hiervoor is dat het water koud is en er dus minder vijanden actief zijn om de eitjes en later de jongen op te eten. Dit maakt het een gunstig jaargetijde om voort te planten. Zodoende is er meer kans om te overleven in de harde onderwereld waar iedereen vecht voor zijn of haar eigen plekje. In Zeeland kun je in de winter naast de botervis ook andere paaient vissoorten tegenkomen zoals de gewone zeedonderpad met hun roze eitjes en de groene zeedonderpad met lichtgekleurde eitjes. En ja, als klap op de vuurpijl, is er natuurlijk de snotolf waar heel veel duikers op af komen. Zodra de eieren eenmaal zijn afgezet, gaan de meeste vissen gewoon over tot de orde van de dag en verdwijnen de kleuren. Dan is de modeshow weer voorbij. In dat opzicht zijn het net mensen.

Wat overblijft is de broedzorg. En voor de echte mazzelaars is er dan nog de slakdolf die we helaas wat minder vaak tegenkomen. Deze vis heeft een voorkeur om zijn eieren 's winters af te zetten in geweispons. Helaas verdwijnt de Slakdolf weer snel wanneer de eieren eenmaal zijn afgezet: deze vis heeft geen fanatieke broedzorg.

GEWOON DOEN!

Winterduiken is dus echt wel de moeite waard. De meeste voortplantende vissen vind je zowel in de Grevelingen als de Oosterschelde. Je bent dus niet altijd afhankelijk van het getijdenwater. Warm krijg je het vanzelf door de opwinding van al dat moois, althans dat is bij mij het geval. De kou interesseert je dan echt niets meer!

OVER DE AUTEUR

Janny Bosman is sinds 1995 gepassioneerd duiker en gaat het liefst in Zeeland onder water, of in een van de vele zoetwaterplassen. Ze fotografeert met een Olympus E620 spiegelreflex camera. www.jannybosman.nl

Paaient botervissen. De 100 tot 200 bevruchte eieren worden bewaakt door beide echtelieden - hoewel het toch zo schijnt te zijn, dat het vrouwtje er het meest voor opdraait.

Zo lang de broedzorg duurt - en dat duurt 1 tot 2 maanden - eten de botervissen niet. De dieren bouwen nesten, of ze kiezen een plek onder een steen of schelp. Op de foto rechts een snotolf mannetje in feestkostuum wachtend op het vrouwtje. Dit doet toch haast tropisch aan in het Zeeuwse water.

Een fraai uitgedoste Groene zeedonderpad. Het verschil tussen de Gewone en Groene zeedonderpad zit hem onder andere in het flapje achter aan de mondhoek. Foto rechts een mannetje Elzasser saibling in uitbundige outfit (Oostvoornse meer). De Elzasser Saibling is een kruising van de bronforel en de beekridder.

